

Free M.I.N.D.

HAPPINESS

ความสุข

ความรู้เรื่องที่เกิดขึ้นเพียงหนึ่งเดียว

อิฐฐพร ภูเจริญ
แปลและเรียบเรียง

OSHO

หนึ่งในบรมครูทางจิตวิญญาณผู้ทรงอิทธิพลที่สุดแห่งยุค

ตัวอย่างหนังสือ

คำนำสำนักพิมพ์

“ข้าพเจ้าอยากรู้ว่า ท่านพอใจกับวัตถุสิ่งของหรือไม่ หรือท่านต้องการพัฒนาความรู้ตัวหรือไม่ ผู้ที่พอใจกับโลกภายนอกนั้นโดยทั่วไปแล้วมักจะไม่มีความสุข...”

เพียงแค่ยอหน้าแรกของบทนำ โอโชกิเปิดมากระแทกสำนึกจนเรา จุกจนแทบหายใจไม่ออก

ความคิดย้อนกลับไปยังเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา ที่ทั้งตัวเรา หรือแม้แต่คนรอบข้างส่วนใหญ่เป็น กำลังเป็น... ที่น้อยคนนักจะผันผ่าน ไปสู่แค่ “เคยเป็น”

ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ ถ้อยคำของนักแสดงชื่อดังอย่าง วิล สมิธ ก็โดนใจ คนมากมาย และมีการส่งต่อ ยกมากล่าวถึงกันอยู่เสมอๆ เพราะมันสะท้อน ถึงชีวิตของพวกเราหลายๆ คนได้เป็นอย่างดี และทุกวันนี้ เชื่อว่า ใครหลายๆ คนต่างก็ยังใช้ชีวิตเฉกเช่นนั้น

“หลาย ๆ คนมักใช้เงินที่พวกเขาไม่ได้หามาด้วยตัวเอง เอามา ซื้อของที่พวกเขาไม่ได้ชอบหรือต้องการ เพียงเพื่อทำให้คนที่ตัวเอง ไม่ชอบนั้นประทับใจ...”

ไม่ใช่เพียงแค่การใช้เงินซื้อสิ่งของ แต่ยังอาจหมายรวมไปถึง การใช้ชีวิตในรูปแบบต่างๆ ที่เราเองก็ไม่ได้ต้องการ... เราคิดว่าเราจะได้รับการยอมรับ เราคิดว่าเราจะมีตัวตนในสังคมนั้นๆ เราคิดว่าเราจะมีความสุข แต่ผลลัพธ์เป็นเช่นไร เราต่างล้วนรู้แก่ใจกันดี ว่ามันช่างฉาบฉวย เกิดขึ้น เพียงชั่วพริบตา และหายวับไปในบัดดล และเราก็กลับไปวนเวียนสู่วงจร ความสุขลวงตากันอีกครั้ง และอีกครั้ง

แน่นอนว่า ผู้คนยังคงค้นหาคำตอบกันเรื่อยมาว่า “ความสุขคืออะไรกันแน่” ทว่าเราจะไม่พบคำตอบเลย หากเรายังคงออกไปตามหาคำตอบจาก “ข้างนอก” หากเรายังไม่เริ่มต้นที่จะค้นหาจาก “ข้างใน”

“ความสุข” ผลงานลำดับที่ 12 ของชุด “Insights for a New Way of Living” เล่มนี้ พาคุณกลับสู่ “ภายใน” เพื่อทำความเข้าใจถึงเหตุแห่งทุกข์ที่มาที่ไป และสิ่งที่หล่อหลอมและก่อให้เกิดทุกข์ ความไม่พึงพอใจ ความเศร้า ความโกรธกรุ่น เพื่อที่เมื่อเข้าใจแล้ว คุณจะเข้าใจ “ความสุข” ได้อย่างถ่องแท้ เพราะทั้งสองความรู้สึกขั้วต่างกันนี้ ต่างก็คืออีกด้านของเหรียญเดียวกัน

ขอขอบคุณคุณอิฏฐพร ภูเจริญ ที่อาสาช่วยถ่ายทอดผลงานของโอโซ่อีกครั้งแก่นักอ่านชาวไทย ซึ่งถ่ายทอดออกมาอย่างเรียบรื่น ลึกซึ้ง สะกิดใจให้ได้ครุ่นคิด และคมคายไม่ทิ้งลายเซ็นของโอโซ่แต่อย่างใด

เมื่ออ่านหนังสือเล่มนี้จบแล้ว อย่าเพิ่งรีบร้อนว่าคุณจะพบ “ความสุข” ในทันใด

ให้เวลาความคิดของคุณได้ตกตะกอน ให้ความเข้าใจอันถ่องแท้ได้แผ่กระจายยิ่งลึก แล้วร่มเงาแห่งความสุขจะแผ่ขยายเพื่อที่คุณจะได้พบกับ “ความสุข” อย่างแท้จริง

สำนักพิมพ์ฟรีมายด์

คำนำผู้แปล

ทุกครั้งที่ได้อ่านหนังสือที่เรียบเรียงมาจากคำบรรยายของโอโซ จะต้องพบกับจุดที่กระแทกใจ จนต้องกลับมาหยุดทบทวนและสำรวจ เข้าไปในจิตใจของตัวเองเสมอ

หนังสือเรื่อง ‘ความสุข’ นี้ก็เช่นกัน โอโซเปิดประเด็นวิพากษ์ เล่าเรื่อง ตั้งคำถาม ท้าทาย อย่างตรงไปตรงมา เจ็บคม ด้วยความเข้าใจ เข้าใจอย่างลึกซึ้งและเปี่ยมอารมณ์ขัน ทำให้ผู้อ่านได้พิจารณาระบบ ความเชื่อและทัศนคติบางอย่างที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจตัวตน ที่แท้จริงในมุมมองที่แตกต่างออกไป

ไม่ว่าจะเห็นด้วยกับโอโซทุกอย่าง หรืออ่านแล้วจะรู้สึกขัดแย้ง ในบางจุดก็ตาม แต่เมื่อได้ลองไตร่ตรอง ทำความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ให้กระจ่างขึ้น หลายคนอาจพบว่าความสุขที่เฝ้าไขว่คว้ามานานนั้นอยู่แค่ มือเอื้อมนี้เอง

ขอขอบคุณสำนักพิมพ์ฟรีมายด์ที่ให้โอกาสผู้แปลได้แปลหนังสือ ดีๆ เล่มนี้ และขอขอบคุณบรรณาธิการที่ช่วยแก้ไข ขัดเกลา อย่างละเอียด

หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้แปลขออภัยมา ณ ที่นี้ และขอ น้อมรับคำติชมเพื่อปรับปรุงผลงานต่อไป

ขอขอบคุณ

อิฏฐพร กุ์เจริญ

สารบัญ

บทนำ	10
ข้อสังเกตเรื่องภาษา	18
ภาษาแห่งปิตุสขที่ถูกลืม	20
ยาพิษแห่งความทะเยอทะยาน	32
ใช้หัวใจมากขึ้น ใช้หัวคิदन้อยลง	37
การแบ่งแยกทำให้ท่านเป็นทุกข์	41
ให้ความคิดสร้างสรรค์เป็นบทภาวนาของท่าน	44
เรื่องลึกลับที่ใกล้ตัวที่สุดคือเรื่องของตัวท่านเอง	46
บ้านที่แตกแยก	59
ก้าวแรก	62
จงเป็นความจริงอย่างที่ท่านเป็น	66
กุญแจลับ	72
ความกลัวการค้นพบตนเอง	74
ท่านไม่อาจเปรียบเทียบได้	82
ความจริงทุกอย่างคือปัจเจก	85
จงกำจัดฝูงชน	104

ความสุขและยาเสพติด	108
การลืมตนเองและการรำลึกถึงตนเอง	112
ยาเสพติดได้แค่ทำให้อารมณ์รุนแรงขึ้น	114
“ปัญหายาเสพติด”	115
 เมื่อไรทางเลือกจึงเปรมปรีดี	 122
ชีวิตคือจังหวะของสิ่งตรงข้าม	126
การเฝ้ามองคือตัวท่าน	133
ขอให้ทุกสิ่งเป็นไปตามน้ำพระทัย	139
 เหนือความอาดูร	 144
 ตอบคำถาม	 148
ในที่ใดสักแห่ง มีความกลัวซึ่งทำให้ข้าพเจ้าปิดกั้น	149
แข่งกระต่าย เสราสร้อย อับจนหนทาง โกรธเกรี้ยวและ	
สิ้นหวัง ความกลัวนั้นดูเหมือนจะลึกล้ำจนข้าพเจ้าไม่อาจ	
สัมผัสได้ ทำอย่างไรจึงจะเห็นความกลัวได้ชัดขึ้น	
ข้าพเจ้าจะเป็นตัวของตัวเองได้อย่างไร	154
คนเราจะมีความสุขได้อย่างไร	159
เพราะเหตุใดข้าพเจ้าจึงมักจะสร้างความทุกข์รอบตัวเอง	170
อยู่เสมอ ข้าพเจ้าเริ่มเห็นว่าตัวเองเลือกวงจรอุบาทว์นี้	
เป็นประจำ การเลือกคือความทุกข์ใช่หรือไม่	

ในทางโลก ข้าพเจ้ามีความสุขทุกรูปแบบ กระนั้น
ข้าพเจ้าก็ยังไม่มีความสุขและไม่อาจหาเหตุผลสำหรับ
ความไร้สุขนั้นได้เช่นกัน 179

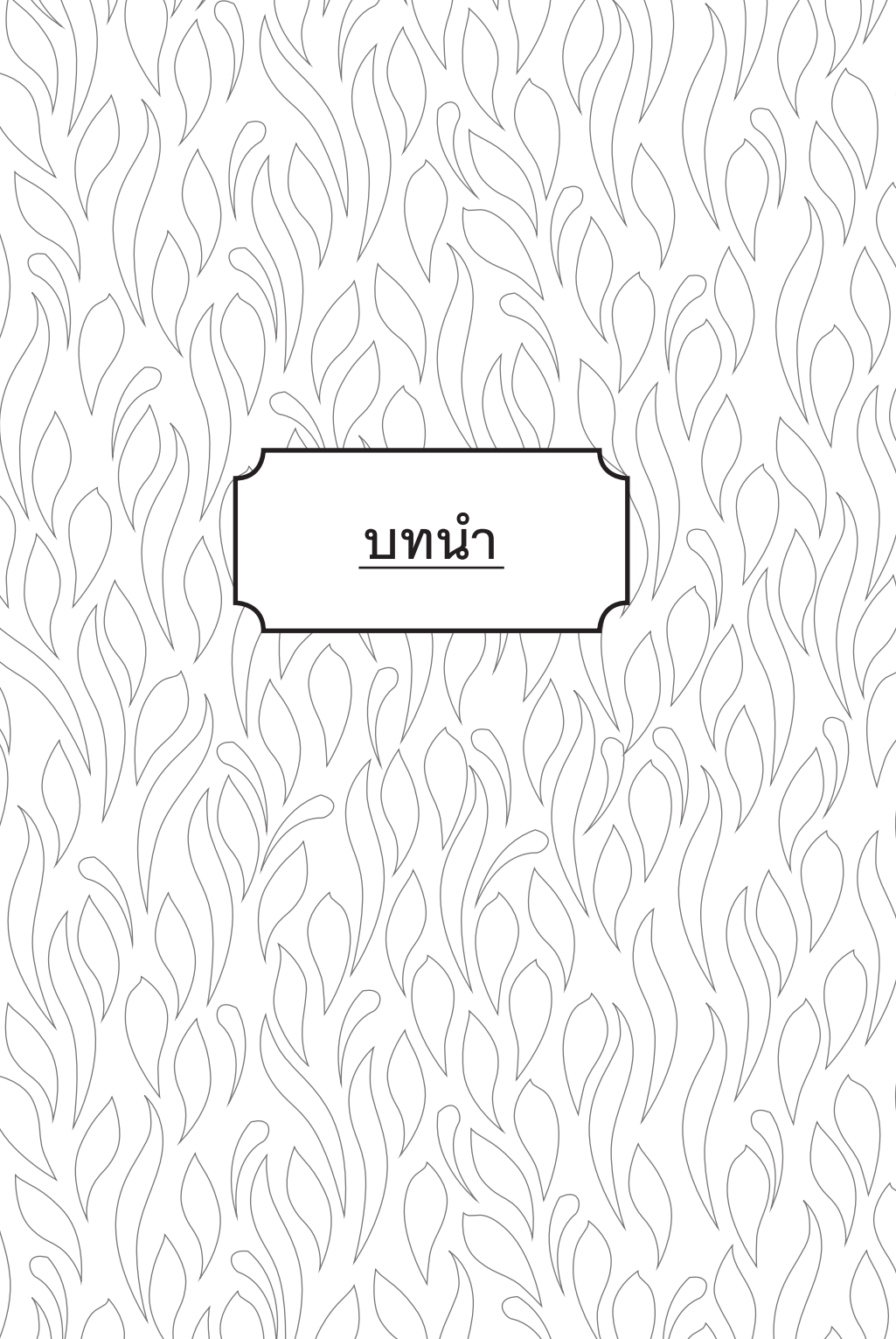
ข้าพเจ้ามักจะมาถึงจุดที่รู้สึกว่าคุณไม่มีเหตุผล ไม่มีค่า
และไม่มีความหมาย ทุกสิ่งที่เริ่มทำได้นำข้าพเจ้ามาถึงจุดนี้ 182

ข้าพเจ้าพยายามเบิกบาน – แสร้งที่จะรู้สึก ที่จะตื่นเต้น
ที่จะสนใจ และที่จะมีชีวิตชีวา ข้าพเจ้าพยายามที่จะกล่าวหา
อยู่เสมอ ที่จะกระโดดข้ามความกลัว แต่จะเข้าไปเพื่ออะไร
ข้าพเจ้าเหนื่อย ข้าพเจ้ารู้สึกว่า “ข้าพเจ้าไม่ใช่” – และไม่ได้
รู้สึกอย่างนั้นจริงๆ ท่านโอโซ่ ข้าพเจ้าอยู่ที่ไหนกัน 188

ได้โปรดอธิบายถึงเส้นทางของหัวใจและการรักษา
สมดุล เพราะเมื่อใช้หัวใจ บางที่ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุข บางที่
รู้สึกเศร้า ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่เข้าใจเท่าไรนักว่าทำอย่างไร
จึงจะทำตามเส้นทางของหัวใจและรักษาสมดุลไว้ได้ 199

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าพเจ้ารู้สึกมีความสุขอย่าง
ล้นเหลืออย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน แค่เป็นตัวของตัวเองและ
ยอมรับตัวเองอย่างที่เป็นอยู่นั้นทำให้รู้สึกยอดเยี่ยม บางครั้ง
ความรู้สึกที่ดีอย่างเหลือเชื่อนี้กลับถูกรบกวนด้วยความคิด
สองอย่าง ประการแรก ความสุขเช่นนี้จะคงอยู่อย่างนี้หรือไม่
ข้าพเจ้าจะรักษาความรู้สึกเช่นนี้ได้ในอนาคตหรือไม่ และ
ประการที่สอง ทำไมข้าพเจ้าถึงได้แก่ขนาดนี้ กว่าที่จะมาถึง
จุดนี้ได้ 202

ทุกอย่างเกี่ยวกับโอโซ่ 212

บทนำ

ข้าพเจ้าอยากรู้ว่าท่านพอใจกับวัตถุสิ่งของหรือไม่ หรือท่านต้องการพัฒนาความรู้ตัวหรือไม่ ผู้ที่พอใจกับโลกภายนอกนั้นโดยทั่วไปแล้วมักจะไม่มีความสุข ชีวิตเช่นนี้เป็นเพียงชีวิตที่สะดวกสบาย และความสะดวกสบายนั้นเป็นเพียงเพราะไร้ความยากลำบาก ส่วนความพอใจที่แท้จริงคือการได้มาซึ่งความสุข

หัวใจท่านบอกอย่างไร ความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของชีวิตท่านคืออะไร ท่านเคยถามคำถามเหล่านี้กับตัวเองบ้างไหม ถ้าไม่เคย ตอนนี้อย่าลองปล่อยให้ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายถามบ้าง และหากท่านต้องถามข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็จะตอบว่า ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะบรรลุภาวะที่ไม่เหลืออะไรให้ต้องบรรลุอีกแล้ว นี่มิใช่คำตอบที่เต๋นระริกอยู่ในกันบังของหัวใจท่านหรอกหรือ ข้าพเจ้ามิได้ถามเรื่องนี้กับท่านเท่านั้น แต่ยังได้ถามคำถามนี้กับผู้คนอื่นๆ อีกหลายพันคน

ข้าพเจ้าตั้งข้อสังเกตว่าหัวใจมนุษย์ทุกคนนั้นเหมือนกัน และความปรารถนาสูงสุดของมนุษย์ก็เป็นเช่นเดียวกัน จิตวิญญาณของมนุษย์ต้องการความสุข ความสุขอันสมบูรณ์และบริสุทธิ์ ความสุขเช่นนี้เท่านั้นที่จะทำให้ความปรารถนาทั้งปวงสิ้นสุดลง トラบใดที่ยังคงมีความปรารถนาอยู่ ความทุกข์ก็จะยังคงอยู่ เพราะเมื่อมีความปรารถนาแล้วก็ไม่อาจมีสันติได้

การไร้ความปรารถนาโดยสิ้นเชิงนำมาซึ่งความสุข ทั้งยังทำให้เกิดอิสรภาพและเสรีภาพ เพราะถ้ายังขาดแคลนบางสิ่งอยู่ จะทำให้มีทั้งข้อจำกัดและการฟุ้งฟิง หากไม่ขาดสิ่งใดทั้งปวงเท่านั้น จึงเป็นไปได้ว่า จะมีอิสรภาพอย่างสมบูรณ์ อิสรภาพนำมาซึ่งความสุข และความสุขคือการหลุดพ้น

ความปรารถนาที่จะมีความสุขสมบูรณ์และอิสรภาพสูงสุดนั้น แฝงเร้นอยู่ในตัวคนทุกคน ดังเมล็ดพืชที่มีต้นไม้อยู่ภายใน ในทำนองเดียวกัน การเติมเต็มความปรารถนาสูงสุดของมนุษย์นั้นซ่อนอยู่ในธรรมชาติที่แท้จริงของเขา ในสภาวะที่ได้พัฒนาอย่างสมบูรณ์ เป็นธรรมชาติของเราที่จะมีความสุข มีอิสระ ธรรมชาติที่แท้จริงของเราคือสิ่งเดียวที่เป็นความจริงแท้ และการทำให้ธรรมชาติสมบูรณ์เท่านั้นจึงจะนำมาซึ่งความพอใจอย่างเต็มเปี่ยม

ผู้ที่มีได้หาทางเติมเต็มธรรมชาติของตนจึงเข้าใจผิดไปว่า ความเจริญรุ่งเรืองจะบรรเทาทุกข์ให้ได้ แต่ความมั่งคั่งทางวัตถุนี้ไม่มีทางเติมเต็มความว่างเปล่าภายใน ดังนั้น ถึงแม้บุคคลหนึ่งจะได้รับทุกสิ่งที่มีอยู่ในโลก เขาก็ยังคงรู้สึกว้าขาดบางอย่างอยู่นั่นเอง ตัวตนที่อยู่ลึกสุดยังคงว่างเปล่า ดังที่ครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า “ความปรารถนานั้นยากที่จะเติมเต็ม”

แปลกที่ว่า ไม่ว่าคนคนหนึ่งจะได้รับอะไรมาบ้าง เขาก็ไม่มีวันพอใจ และแม้แต่บรรลุปเป้าหมายแล้ว เขาก็ยังคงเฝ้าหาความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ไปกว่านั้นอีก ด้วยเหตุนี้ ความยากจนของขงจื๊อและของจักรพรรดิ จึงเป็นเช่นเดียวกัน ในระดับนี้ ไม่มีความแตกต่างระหว่างคนเหล่านั้นเลย

ไม่ว่าคนเราจะไขว่คว้าอะไรจากโลกภายนอกมาได้ พวกเขาก็ยังไม่มั่นคง พวกเขอาจหลงทางและถูกทำลายได้ทุกเมื่อ และในที่สุดความตายก็มาถึง จึงไม่แปลกที่ก้นบึ้งของหัวใจจะไม่มีทางเติมเต็มได้ด้วย

สิ่งเหล่านี้ ด้วยสิ่งที่อาจถูกพรากจากไปได้ง่ายดาย ความรุ่งเรืองเช่นนี้ ไม่มีทางให้ความรู้สึกมั่นคงได้ ไม่ว่าจะเป็นแสวงหาอย่างแข็งขันเพียงใด สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงคือ เขาจะต้องสร้างความมั่นคงให้แก่สิ่งที่ได้มา

ต้องเข้าใจให้ชัดเจนว่าอำนาจและความรุ่งเรืองภายนอกไม่มีทางจัดความรู้สึกถึงความต้องการ ความไม่มั่นคง หรือความกลัวของเราได้ วิธีเดียวที่จะพรากความรู้สึกเหล่านี้คือการหลอกตัวเอง ความรุ่งเรืองคือของมีนเมาที่ปิดบังความเป็นจริงของชีวิต และความหลงลืมเช่นนี้เลวร้ายเสียยิ่งกว่าความยากจน เพราะทำให้ท่านไม่ยอมทำอะไรที่จะขจัดความยากจนที่แท้จริงออกไปจากตัว ความยากจนที่แท้จริงนั้นไม่ได้เกิดจากการขาดแคลนวัตถุ หรือขาดอำนาจ หรือความรุ่งเรือง แม้เราจะร่ำรวยและมีอำนาจ แต่ความยากจนที่แท้จริงยังอยู่ตรงนั้น ท่านมองไม่เห็นความยากไร้ของคนที่ดูเหมือนจะมีทุกสิ่งหรือทุกประการของท่านเคยเบาบางลงด้วยทรัพย์สินสมบัติที่ท่านมีอยู่หรือไม่

เพื่อนรัก ความรุ่งเรืองและภาพลวงตาแห่งความรุ่งเรืองนั้นแตกต่างกันมาก ความมั่งคั่ง อำนาจ และความมั่นคงภายนอก เป็นเพียงเงาของความรุ่มรวยอย่างแท้จริงที่อยู่ในตัวท่าน เหตุผลเบื้องต้นสำหรับความรู้สึกยากไร้เช่นนี้มีใช้การที่ไม่อาจไขว่คว้าสิ่งใดจากภายนอก แต่มาจากการหันหลังให้ตัวเอง ดังนั้น ความรู้สึกนี้จึงไม่อาจกำจัดได้ด้วยวัตถุภายนอก แต่ต้องลบล้างจากภายในเท่านั้น

ธรรมชาติของตัวตนคือความเปรมปรีดิ์ ไม่ใช่คุณภาพของตัวตน แต่อยู่ที่แก่นแท้ของตัวตน ความสุขไม่ใช่ความสัมพันธ์กับตัวตน แต่ตัวตนนั้นเองคือความเปรมปรีดิ์ ทั้งสองนามนี้หมายถึงความจริงเดียวกัน สิ่งที่เราเรียกว่าตัวตน คือความเปรมปรีดิ์จากมุมมองเชิงประสบการณ์ ดังนั้นจึงต้องระงับมิให้สับสนระหว่างสิ่งที่ท่านคิดว่าเป็นความสุข กับความสุขที่แท้จริง ความสุขที่แท้จริงก็คือตัวตน ซึ่งเมื่อได้รับแล้ว การแสวงหา

สิ่งอื่นๆ ทั้งหมดจึงสิ้นสุดลง การได้รับความสุขจอมปลอมยิ่งทำให้การแสวงหารุนแรงขึ้น และความกลัวที่จะสูญเสียสิ่งที่เรียกกันว่าความสุขนั้นกลับรบกวนสันติแห่งจิตใจ น้ำที่เพิ่มความกระหายนั้นไม่ใช่หน้าที่แท้จริงเลย ดังที่พระเยซูตรัสว่า “มาเถิด ให้ข้าได้นำเจ้าไปยังบ่อซึ่งมีน้ำที่ระดับกระหายของเจ้าชั่วนิรันดร์”

เราเข้าใจผิดเสมอมาว่าความยินดีคือความสุข ความยินดีเป็นเพียงเงา เป็นเพียงภาพสะท้อนของความสุข แต่คนส่วนใหญ่อยู่ในภาพลวงตาที่ว่าชีวิตทั้งหมดเป็นเรื่องของเราแห่งความสุขนี้เท่านั้น และโดยธรรมชาติแล้ว ในที่สุด เราก็คงผิดหวัง เหมือนกับที่เข้าใจผิดว่าเงาสะท้อนของดวงจันทร์นั้นคือดวงจันทร์ จึงพยายามไขว่คว้า ยิ่งดำดิ่งไปในทะเลสาบเพื่อหาดวงจันทร์สักเท่าไร ท่านจะยิ่งห่างออกจากดวงจันทร์ที่แท้จริงมากขึ้นเท่านั้น

ในทำนองเดียวกัน เมื่อแสวงหาความยินดี คนเราก็จะเคลื่อนห่างจากความสุขออกไปเรื่อย ๆ เส้นทางนี้มีแต่จะนำไปสู่ความทุกข์ ท่านเห็นความจริงในสิ่งที่ข้าพเจ้ากำลังบอกหรือยัง แน่نون ชีวิตของท่านจะต้องเป็นพยานถึงข้อเท็จจริงว่าการวิ่งตามความยินดีมีแต่จะนำไปสู่ความไร้สุข แต่ก่อนข้างจะธรรมดา แม้เงาสะท้อนนั้นดูภายนอกแล้วเหมือนของจริง แต่ก็มิใช่ของจริงแต่อย่างใด

ความยินดีทั้งปวงล้วนเป็นสัญญาณถึงความสุขและรับประกันว่าความยินดีนั้นเองคือความสุข – แต่ความยินดีเป็นเพียงเงาของความสุข การยอมรับว่าความยินดีคือความสุขมีแต่จะทำให้ล้มเหลวและรู้สึกสำนึกผิด ข้าพเจ้าจะจับท่านได้อย่างไรหากได้แต่พยายามคว้าเงาของท่านและถึงแม้จะคว้าได้แล้ว ข้าพเจ้าจะเหลืออะไรอยู่ในมือเล่า

ข้าพเจ้าขอเตือนด้วยว่า เงาสะท้อนจะอยู่ตรงข้ามกับสิ่งที่มันสะท้อนอยู่เสมอ ถ้าข้าพเจ้ายืนอยู่หน้ากระจก ภาพสะท้อนของข้าพเจ้านั้น

จะตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงกับท่าทางที่ข้าพเจ้ายืนอยู่จริงๆ ในทำนองเดียวกัน ความยินดีเป็นเพียงเงสะท้อนของความทุกข์ ความทุกข์คือคุณภาพภายใน ส่วนความยินดีคือการแสดงออกภายนอก ซึ่งดำรงอยู่ในโลกของวัตถุเท่านั้น

มีเพียงความสุขเท่านั้นที่เป็นความเปรมปรีดิ์ หากแสวงหาความยินดีต่อไป ท่านจะพบได้เองถึงความจริงที่ข้าพเจ้ากำลังพูดอยู่ ความยินดีที่ปวงล้วนลงเอยที่ความทุกข์

แต่สิ่งที่เกิดขึ้นตอนจบ ก็คือสิ่งที่มีอยู่ตั้งแต่แรกเช่นกัน เพราะสายตาของท่านไม่ได้เจาะลงไปลึกพอ สิ่งที่ท่านควรจะมีมองเห็นได้ตั้งแต่เริ่มต้นนั้นกลับปรากฏต่อท่านเมื่อถึงจุดจบ เป็นไปไม่ได้ว่าสิ่งที่เผยออกมาเมื่อเหตุการณ์บางอย่างสิ้นสุดลงนั้นจะไม่ได้มีอยู่ที่นั่นตั้งแต่เริ่มต้น จุดจบเป็นเพียงพัฒนาการของจุดเริ่มต้น สิ่งที่ย่อนอู่ตอนต้นจะแสดงให้เห็นในตอนจบเท่านั้นเอง

ถึงแม้ว่าถ้าจริงๆ แล้วท่านพอจะมองเห็นอะไรได้บ้าง แต่ท่านกลับเห็นสิ่งต่างๆ ในลำดับที่สลับกัน ท่านได้แต่เดินตามเส้นทางที่นำไปสู่ความทุกข์ ความเจ็บปวด และความสำนึกผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะเหตุใดคนเราจึงทำสิ่งเดียวกันซ้ำๆ แม้ในที่สุดแล้วจะต้องลงเอยที่ความทุกข์อยู่ทุกครั้ง อาจเป็นเพราะเรามองไม่เห็นเส้นทางอื่นอยู่เบื้องหน้า นี่คือนิสัยที่ข้าพเจ้าบอกว่าสายตาของท่านพร่ามัวและบิดเบี้ยว นี่คือนิสัยที่ข้าพเจ้าถามว่าท่านมองเห็นอะไรบ้างหรือเปล่า

มีเพียงไม่กี่คนหรอกที่ใช้ดวงตาจริงๆ ถึงแม้ทุกคนจะมีสองตา แต่คนส่วนใหญ่ก็ยังมีดบอด ผู้ที่ไม่อาจมองเห็นภายในตัวเองนั้นยังไม่ได้ใช้ตาของตน มีเพียงผู้ที่เห็นตัวเองแล้วเท่านั้นจึงจะพูดได้จริงๆ ว่าได้ใช้ดวงตา หากคนเราไม่สามารถเห็นตัวเองได้แล้ว เขาจะเห็นอะไรอื่นได้อีกเล่า

เพื่อนรัก ความสามารถของท่านที่จะมองเห็นนั้นจะเริ่มได้ก็ต่อเมื่อ
ท่านได้เห็นตัวเอง ผู้ที่เห็นตัวเองแล้วจึงเริ่มก้าวไปยังทิศทางของความสุ
สุขได้และไม่ต้องหันไปหาความยินดีอีก เมื่อนั้น คนอื่นๆ ย่อมรู้สึกได้ถึง
การเปลี่ยนแปลงในตัวเอง ทิศทางของความยินดีจะออกจากตัวตนสู่โลก
ส่วนทิศทางของความสุขจะเริ่มจากโลกเข้าสู่ตัวตน

SAMPLE

SAMPLE

SAMPLE

SAMPLE

ข้อสังเกตเรื่องภาษา

ภาษาพูด : หนังสือของไอโซนั้น มิได้ “เขียน” ขึ้นมา แต่เป็นการถอดความจากบันทึกคำพูดของท่าน ซึ่งคำพูดเหล่านั้นเกิดขึ้นสดๆ โดยไม่ได้อ้างอิงถึงบันทึกอื่นใดนอกเหนือไปจากคำถาม เรื่องราว หรือ คัมภีร์ที่มีผู้ขอความเห็นจากท่าน หรือเรื่องตลกที่ท่านอาจใช้เมื่อขับรถกลับบ้านในบางครั้ง ท่านเคยขอให้บรรณาธิการรักษาคุณลักษณะของภาษาพูดนั้นไว้ในหนังสือที่ดีพิมพ์

สรรพนาม : เมื่อได้ฟังไอโซพูด ผู้ฟังจะเข้าใจได้ค่อนข้างชัดเจนว่า โดยทั่วไปแล้ว เมื่อไอโซพูดถึง “คน” ท่านหมายถึง “มนุษย์” การใช้คำว่า “เขา” เป็นสรรพนามที่ตั้งไว้ เพียงแต่ช่วยให้พูดได้ง่ายและลื่นไหลเท่านั้น แต่ไม่ได้หมายความว่า “เธอ” (หรือ “พวกเขา”) จะถูกละเลยหรือมองข้ามไป

ควรระลึกถึงจุดเด่นที่ไม่เหมือนใครของไอโซไว้

ผู้ทำสมาธิภาวนามีใช้ชายและมีใช้หญิง
เพราะการทำสมาธิภาวนาไม่เกี่ยวข้องกับร่างกาย
ทั้งยังไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกับจิตท่าน
ในสมาธิภาวนา ท่านแค่รู้ตัว อย่างเรียบง่ายและบริสุทธิ์
และความรู้ตัวนี้ มิได้เป็นชายและมีได้เป็นหญิง

ภาษาแห่งปิตุสข
ที่ถูกลืม

ปิติคือภาษาที่คนเราหลงลืมไปโดยสิ้นเชิง มนุษย์ถูกบังคับให้ลืม ถูกผลักดันให้ลืม ทั้งสังคมและอารยธรรมล้วนต่อต้าน สังคมลงทุนในความทุกข์อย่างมหาศาล เพราะสังคมต้องพึ่งพิงความทุกข์ อยู่ได้ด้วย ความทุกข์ และมีชีวิตรอดด้วยความทุกข์ สังคมมิได้เป็นไปเพื่อมนุษย์ แต่กลับใช้มนุษย์ให้เป็นหนทางเพื่อตนเอง สังคมจึงมีความสำคัญยิ่งกว่า มนุษยชาติ ทั้งวัฒนธรรม อารยธรรม และศาสนจักร ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญมากกว่า ทั้งที่สิ่งเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อมวลมนุษย์ แต่ตอนนี้กลับมิได้เป็นไปเพื่อมนุษย์ หากแทบจะย่อนกระบวนการทั้งหมด ตอนนี้มนุษย์จึงดำรงอยู่เพื่อสิ่งเหล่านั้น

เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมความสุขล้วน ปิติคือธรรมชาติ มิใช่เกิดขึ้นกับปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่เท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่ทุกคนนำมาสู่โลก ทุกคนเกิดมาพร้อมความปิติ ปิติสุขคือแก่นลึกสุดของชีวิต คือส่วนหนึ่งของการมีชีวิตอยู่ ชีวิตคือความปิติที่เด็กทุกคนนำมาสู่โลก แต่แล้วสังคมก็กลับกระโจนลงไปเริ่มทำลายความเป็นไปได้ของความปิติ เริ่มทำให้เด็กเป็นทุกข์ เริ่มสร้างเงื่อนไขให้เด็ก

สังคมเป็นโรคประสาท และไม่อาจปล่อยให้ผู้ที่ปิตินิยต์อยู่ที่นั่นได้ เพราะคนเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสังคม ลองทำความเข้าใจถึงกลไกของสังคมดู สิ่งต่างๆ จะง่ายขึ้น

ท่านไม่อาจควบคุมผู้ที่มีความปิติได้ มันเป็นไปได้ ท่านทำได้แค่ควบคุมคนที่ทุกข์ ปิติสุขคืออิสรภาพ จึงแน่นอนว่าผู้ที่มีความปิติ

จะเป็นอิสระ เขาไม่อาจถูกบั่นทอนลงจนกลายเป็นทาส ท่านไม่อาจทำลายเขาได้ง่ายๆ ไม่อาจชักจูงให้เขายอมถูกจองจำ เขายากเร่งระบำภายใต้ดวงดาว อยากเดินไปกับสายลม อยากพุดคุยกับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ เขาต้องการพื้นที่กว้างใหญ่ ไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งความใหญ่โตโอฬาร เขาไม่อาจถูกลวงล่อให้เข้าไปอยู่ในห้องขังอันมืดมิด ท่านไม่อาจทำให้เขาเป็นทาสได้ เพราะเขาจะใช้ชีวิตของตนเอง จะทำในสิ่งที่อยากทำ นี่เป็นเรื่องยากมากสำหรับสังคม ถ้ามีผู้คนที่มีปิตินดีจำนวนมาก สังคมจะรู้สึกว่าการล้มสลาย โครงสร้างของสังคมมีอาจคงอยู่ได้อีกต่อไป

ผู้ที่มีความปิตีเหล่านี้จะเป็นกบฏ จำไว้ ข้าพเจ้าไม่ได้เรียกบุคคลที่มีปิตินดีว่าเป็น “นักปฏิวัติ” แต่เรียกว่า “กบฏ” นักปฏิวัติคือคนที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการนำสังคมอีกแบบหนึ่งมาแทนที่ ส่วนกบฏ คือคนที่ต้องการจะมีชีวิตอยู่เยี่ยงปัจเจกและไม่อยากให้มีโครงสร้างสังคมที่เข้มงวดอยู่บนโลกนี้ กบฏคือคนที่ไม่ต้องการนำสังคมแบบหนึ่งมาแทนที่สังคมอีกแบบหนึ่ง – เพราะทุกสังคมล้วนพิสูจน์มาแล้วว่าเป็นเช่นเดียวกัน ทั้งทุนนิยมและคอมมิวนิสต์ ฟาสซิสต์และสังคมนิยม ล้วนแล้วแต่เป็นญาติพี่น้องกันและไม่ได้ต่างกันมากนัก สังคมก็คือสังคม ศาสนจักรทุกรูปแบบล้วนเป็นเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นฮินดู คริสเตียน หรือมุสลิม

เมื่อโครงสร้างหนึ่งทรงพลังขึ้นมา มันย่อมไม่ต้องการให้ใครเกิดปิตี เพราะความปิติตัดแย้งกับโครงสร้าง จงฟังและไตร่ตรอง ความปิติตัดแย้งกับโครงสร้าง ความปิตีคือกบฏ มิใช่การปฏิวัติ

นักปฏิวัติคือนักการเมือง กบฏคือผู้ศรัทธาในศาสนา นักปฏิวัติต้องการโครงสร้างอีกแบบหนึ่งตามที่ใจปรารถนา ตามอุดมคติของตน แต่โครงสร้างยังเป็นเช่นเดิม เขาต้องการมีอำนาจ ต้องการเป็นผู้กดขี่ แต่ไม่ยอมถูกกดขี่ เขาต้องการเป็นผู้แสวงผลประโยชน์แต่ไม่ยอมถูกเอารัดเอาเปรียบ เขาต้องการปกครองแต่ไม่ยอมถูกปกครอง ส่วนกบฏคือ

ผู้ที่ไม่ต้องการถูกปกครองและไม่ต้องการปกครอง กบฏคือผู้ที่ไม่ต้องการ กฎเกณฑ์ใดๆ ในโลก กบฏคืออนาธิปไตย กบฏคือผู้ที่เชื่อใจในธรรมชาติ มิใช่โครงสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น กบฏคือผู้ที่เชื่อว่าถ้าปล่อยธรรมชาติไว้ เพียงลำพัง ทุกสิ่งจะสวยงาม มันเป็นอย่างนั้นเอง!

เจนเซ่นจักรวาลอันกว้างใหญ่ดำเนินไปได้โดยไม่มีรัฐบาล ทั้งสัตว์ นก ต้นไม้ ทุกสิ่งดำเนินต่อไปโดยไม่มีรัฐบาล แล้วเหตุใดมนุษย์จึงต้องการ รัฐบาล จะต้องมีการบางสิ่งบางอย่างผิดพลาด เพราะเหตุใดมนุษย์จึงเป็น โรคประสาทเสียจนไม่อาจอยู่ได้โดยไร้ผู้ปกครอง

ตอนนี้จึงเกิดวงจรอันชั่วร้าย มนุษย์อยู่ได้โดยไร้ผู้ปกครอง แต่กลับ ไม่เคยได้รับโอกาสใดๆ – ผู้ปกครองไม่มีทางให้โอกาสแก่ท่าน เมื่อท่านรู้ว่า เราสามารถอยู่ได้โดยไร้ผู้ปกครอง แล้วใครล่ะจะอยากให้มีผู้ปกครอง อยู่ที่นั่น ใครล่ะจะสนับสนุนผู้ปกครอง ขณะนี้ ท่านกำลังสนับสนุนศัตรูของท่านเอง ท่านลงคะแนนเสียงให้แก่ศัตรูของท่านเอง ศัตรูสองคนยืนอยู่ในการแข่งขันเลือกตั้งประธานาธิบดี และท่านก็เลือก ทั้งสองล้วนเหมือนกัน ราวกับท่านได้รับอิสรภาพที่จะเลือกว่าอยากจะเข้าคุกไหน และท่านก็ลงคะแนนเสียงอย่างมีความสุข – เลือกว่าฉันอยากจะเข้าคุก ก หรือคุก ข ฉันเชื่อมั่นในคุกรึบพิลิกัน ฉันเชื่อมั่นในคุกเดโมแครต แต่ทั้งสองคือคุก และเมื่อท่านสนับสนุนคุกหนึ่งแล้ว เท่ากับว่าคุกนั้นได้ลงทุนไปแล้ว และ มันจะไม่ยอมให้ท่านได้ลิ้มรสของอิสรภาพ

ดังนั้น ตั้งแต่ยังเล็ก เด็กจึงไม่ได้รับอนุญาตให้ลิ้มรสของอิสรภาพ เพราะเมื่อรู้ว่าอิสรภาพคืออะไร เขาจะไม่ยอมแพ้ จะไม่ประนีประนอม – และไม่พร้อมที่จะอยู่ในห้องขังอันมืดมิด เขายอมตาย แต่ไม่ยอมให้ใครมา กดลงจนกลายเป็นทาส เขาจะมั่นคง แน่ใจว่าเขาไม่สนใจที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น เพราะนี่คือแนวโน้มของโรคประสาท เมื่อท่านอยากมีอำนาจเหนือผู้อื่นมากเกินไป นั่นแสดงให้เห็นว่า ลีกลงไปแล้วท่านไร้อำนาจ

และเกรงว่าถ้าไม่มีอำนาจแล้ว คนอื่นๆ จะมีอำนาจเหนือท่าน

มัคคิอาเวลลี* กล่าวว่า วิธีป้องกันตัวที่ดีที่สุดคือการโจมตี วิธีป้องกันตัวท่านเองให้ดีที่สุดคือรีบโจมตีก่อน บรรดาพวกที่เรียกกันว่านักการเมืองทั่วโลก ทั้งในตะวันออก ตะวันตก ลี้กลลงไปล้วนอ่อนแอเหลือเกิน พวกเขาทุกข์ทนกับความอ่อนด้อย กลัวว่าหากไม่มีอำนาจทางการเมืองแล้วจะต้องมีใครสักคนมาเอาเปรียบ แล้วทำไมถึงจะไม่ชิงเอาเปรียบก่อนที่จะถูกคนอื่นเอาเปรียบล่ะ ทั้งผู้เอาเปรียบและผู้ที่ถูกเอาเปรียบเหมือนพายเรือลำเดียวกัน ทั้งสองต่างช่วยกันปกป้องเรือ

เมื่อเด็กूरัฐชาติของอิสราเอล เขาจะไม่มีวันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศาสนจักร ชุมชน และพรรคการเมืองใดๆ อีกต่อไป เขาจะยังคงเป็นปัจเจกจะยังคงเป็นอิสระ และเขาจะสร้างจิ้งหะแห่งอิสราเอลรอบตัว ตัวตนของเขาจะกลายเป็นประตูล่อสูรภาพ

เด็กที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ลี้มรสอิสราเอล ถ้าเด็กถามแม่ว่า “แม่... ขอหนูออกไปข้างนอกได้ไหม พระอาทิตย์สวยจัง อากาศก็สดชื่น หนูอยากออกไปวิ่งเล่นแถวนี้” ทันใดแม่จะตอบอย่างหมกมุ่นแกมบังคับ “ไม่ได้!” ทั้งที่เด็กไม่ได้ขออะไรมาเลย เขาแค่อยากออกไปชมดวงตะวันยามเช้า ไปสูดอากาศบริสุทธิ์ แค่อยากชื่นชมแสงแดดและอากาศ อยากร่วมกับต้นไม้เท่านั้น เขาไม่ได้ขออะไรเลย! แต่แม่ก็รับปฏิเสธจากแรงบังคับที่อยู่ลี้กลงไป มันยากมากที่จะได้ยินแม่บอกว่าได้สิ ยากมากที่จะได้ยินพ่อตอบว่าได้ และถึงแม้จะอนุญาต พวกเขาก็กังพูดย่างลี้เลเหลือเกิน ถึงแม้จะอนุญาต พวกเขาก็กังทำให้เด็กรู้ลี้กัว่าตัวเองผิด รู้ลี้กัว่าตนบีบบังคับพ่อแม่ รู้ลี้กัว่าตนกำลังทำความผิดอะไรลี้กัอย่าง

* Machiavelli นักปรัชญาการเมืองชาวอิตาลี ยุคเรเนสซองส์ ผู้เขียนเรื่อง The Prince

เมื่อใดก็ตามที่เด็กรู้สึกมีความสุข ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม จะต้องมีคนสักคนเข้ามาห้าม “อย่าทำอย่างนั้น!” แล้วเด็กจึงค่อยๆ เข้าใจว่า “อะไรก็ตามที่ทำให้ฉันมีความสุขนั้นผิด” และแน่นอน เขาไม่มีวันรู้สึกมีความสุขเมื่อทำสิ่งที่ผู้อื่นบอกให้ทำ เพราะนั่นไม่ใช่แรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นเองในตัวเขา ดังนั้น เขาจึงเริ่มรู้ว่า การเป็นทุกข์คือสิ่งที่ถูกต้อง แต่การมีความสุขนั้นผิด ทั้งสองเรื่องได้เชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง

ถ้าเขาอยากแกล้งนาฬิกาออกดูว่ามีอะไรอยู่ข้างใน คนทั้งครอบครัวจะรีบกระโจนเข้ามา “หยุดนะ! แกล้งทำนาฬิกาพังหมด ไม่ได้นะ” เขาแค่จะมองเข้าไปข้างในนาฬิกาเท่านั้น มันเป็นความอยากรู้อยากเห็นทางวิทยาศาสตร์ เขาอยากดูว่าอะไรทำให้นาฬิกาเดิน มันไม่เป็นไรเลยจริงๆ และนาฬิกาก็ไม่ได้มีค่าเท่ากับความอยากรู้อยากเห็นของเขา ไม่เท่ากับจิตใจที่ใฝ่รู้ของเขา นาฬิกานั้นไม่มีค่าอะไรเลย แม้มันจะพังไป ก็ไม่มีอะไรถูกทำลาย แต่เมื่อจิตใจที่ใฝ่รู้ถูกทำลายแล้ว สิ่งอื่นจะถูกทำลายอีกมากมาย แล้วเขาจะไม่มีวันสืบหาความจริงอีกเลย

หรือในคืนที่สวยงาม ดวงดาวพร่างพร่างฟ้า เด็กอยากออกไปนั่งข้างนอก แต่ถึงเวลานอนแล้ว เขาไม่ได้รู้สึกง่วงนอนเลย เขายังตื่นอยู่เต็มที่ ตายังแข็งอยู่ เด็กน้อยจึงแปลกใจ เพราะในตอนเช้า เมื่อเขาง่วงนอนทุกคนจะเข้ามาปลุก “ตื่นได้แล้ว!” แต่เมื่อกำลังสนุก กำลังนอนสบายอยู่บนเตียง กำลังอยากจะนอนต่ออีกสักนิดและฝันต่ออีกสักหน่อย ทุกคนกลับมามีชีวิต “ตื่นได้แล้ว! ถึงเวลาตื่นแล้ว” แต่ตอนนั้นเขากำลังตื่นเต็มที่และอยากจะดูดาว วินาทีนี้ช่างงดงาม แสนโรแมนติก เขารู้สึกตื่นเต้น แล้วจะเข้านอนได้อย่างไรในเมื่อเบิกบานขนาดนี้ เขาจึงร้องเพลงและเต้นรำ แต่ผู้ใหญ่กลับบังคับให้เข้านอน “สามทุ่มแล้วนะ ถึงเวลานอนแล้ว”

ตอนนี้ เรามีความสุขขณะที่ได้ตื่น แต่กลับถูกบังคับให้เข้านอน พอเขาจะเล่น ก็ถูกบังคับให้ไปกินข้าว ทั้งๆ ที่ไม่ได้หิวเลย พอหิวขึ้นมา แม่กลับบอกว่า “ยังไม่ใช่เวลากิน” ด้วยเหตุนี้ เราจึงทำลายความเป็นไปได้ทั้งหมดที่จะปลื้มปิติ ทำลายความเป็นไปได้ทั้งหมดที่จะมีความสุข เบิกบาน ยินดี ไม่ว่าเด็กจะรู้สึกมีความสุขกับอะไรขึ้นมาเองก็ตาม ดูเหมือนจะผิดไปทั้งนั้น และไม่ว่าจะทำอะไร เขาก็รู้สึกว่ามันไม่ถูกต้องไปเสียทั้งนั้น

ที่โรงเรียน นักเรียนร้องเพลงนอกห้องเรียน เป็นธรรมดาที่เด็กจะมุ่งความสนใจทั้งหมดไปยังนกตัวนั้น ไม่ใช่ครูสอนคณิตศาสตร์ที่กำลังยืนถือชอล์กอันน่าเกลียดอยู่หน้ากระดาน แต่ครูมีอำนาจมากกว่า มีอำนาจทางการเมืองมากกว่านก แน่นอนว่านกไม่มีอำนาจ แต่มันมีความสุขงาม นกดึงดูดความสนใจจากเด็กได้โดยไม่ต้องคอยเคาะหัว “ตั้งใจเรียน! ฟังครูพูดนะ!” ไม่ต้องเลย จิตใจของเด็กค่อยๆ เริ่มโอบยิบออกทางหน้าต่างอย่างง่ายๆ เองตามธรรมชาติ ใจเขาลอยไปหานก หัวใจเขาอยู่ที่นั่น แต่เขาก็ยังต้องมองกระดาน ทั้งๆ ที่ไม่มีอะไรให้ดู แต่เขาก็ต้องสร้างท่า

ความสุขนั้นผิด ที่ได้ก็ตามที่มีความสุข เด็กจะเริ่มกลัวว่าจะมีอะไรบางอย่างผิดพลาด ถ้าเด็กเล่นกับร่างกายของตัวเอง นั่นเป็นเรื่องผิด ถ้าเด็กเล่นอวัยวะเพศของตัวเอง นั่นเป็นเรื่องผิด และนั่นคือช่วงเวลาที่มีความสุขที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิตของเด็ก เขาสนุกกับร่างกายของเขา มันน่าตื่นเต้น แต่ความตื่นเอนั้นกลับถูกตัดออก ความสนุกทั้งหมดต้องถูกทำลาย นี่มันบ้าไปแล้ว แต่สังคมก็บ้าจริงๆ

เรื่องเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับพ่อแม่เด็กและพ่อแม่ของพวกเขาอีกที เรื่องเดียวกันกับที่พวกเขากำลังทำกับลูกหลาน ด้วยวิธีนี้ คนรุ่นหนึ่งจึงทำลายคนรุ่นต่อไป ด้วยวิธีนี้ เราจึงถ่ายโอนโรคประสาทของเราจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โลกทั้งใบกลายเป็นโรงพยาบาลบ้า ดูเหมือนไม่มีใครรู้ว่าความปิติคืออะไร มันหายไปแล้ว อุปสรรคแล้วอุปสรรคเล่าถูกสร้างขึ้นมา

นี่คือข้อสังเกตประจำวัน เมื่อคนเริ่มทำสมาธิ พวกเขาเริ่มรู้สึกถึงพลังที่พุ่งขึ้นมา และเมื่อเริ่มรู้สึกมีความสุข พวกเขาจะรีบมาหาข้าพเจ้าทันทีและกล่าวว่า “เกิดเรื่องแปลกมาก ผมรู้สึกมีความสุข และผมก็รู้สึกผิดด้วยโดยไม่มีเหตุผลเลย” รู้สึกผิดนะหรือ พวกเขาสงสัย เพราะเหตุใดคนเราจึงต้องรู้สึกผิด พวกเขารู้ว่าไม่มีอะไรเลย – พวกเขาไม่ได้ทำอะไรผิดเลย แล้วความรู้สึกผิดนั้นเกิดขึ้นจากไหน มันมาจากการตั้งเงื่อนไขที่ยังรากลึกกว่าความเบิกบานคือความผิด ไม่ใช่ไรถ้าเราจะเศร้า แต่เราไม่ได้รับอนุญาตให้มีความสุข

ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าเคยอาศัยอยู่ในเมือง มีเพื่อนเป็นผู้บัญชาการตำรวจ เราเป็นเพื่อนกันตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย เขามักมาหาข้าพเจ้าและบอกว่า “ฉันทุกข์มาก ช่วยให้ฉันพ้นจากทุกข์นี้ด้วยเถอะ” ข้าพเจ้าจึงบอกว่า “แกพูดถึงเรื่องพ้นทุกข์ แต่ฉันไม่เห็นว่าการพ้นจากทุกข์จริงๆ เอาอย่างนี้ก่อน ทำไมแกถึงเลือกที่จะเป็นตำรวจล่ะ แกจะต้องเป็นทุกข์ และแกต้องการให้คนอื่นเป็นทุกข์ด้วย”

วันหนึ่ง ข้าพเจ้าสั่งให้ลูกศิษย์สามคนเข้าไปในเมือง ให้พวกเขาเดินเข้าไปในที่ต่างๆ ของเมืองอย่างมีความสุข ลูกศิษย์ถามว่า “ทำไปเพื่ออะไรหรือ” ข้าพเจ้าตอบว่า “แค่ทำตามนั้นเถอะ” ภายในชั่วโม่งเดียวพวกเขาถูกตำรวจจับ ข้าพเจ้าโทรศัพท์ไปถึงผู้บัญชาการตำรวจ และถามว่า “ทำไมแกถึงมาจับคนของฉันล่ะ”

เขาตอบว่า “พวกนี้ดูเหมือนคนบ้า”

ข้าพเจ้าจึงถามต่อว่า “พวกเขาทำอะไรผิดหรือ ทำอันตรายใครหรือเปล่า”

เขาตอบว่า “ไม่ ไม่มีอะไรเลย จริงๆ แล้ว พวกเขายังไม่ได้ทำอะไรผิดเลย”

“แล้วตำรวจจับพวกเขาทำไม”

เขาตอบว่า “ก็พวกเขาเดินร่ำอยู่บนถนนนั่นสิ! และพวกเขายังหัวเราะอีกด้วย”

“แต่ถ้าพวกเขาไม่ได้ทำอะไรที่เป็นอันตรายกับใครแล้ว ตำรวจเข้ามายุ่งทำไม ทำไมตำรวจถึงต้องเข้ามา พวกเขายังไม่ได้ไปทำร้ายใครเลย ไม่ได้เข้าไปในอาณาเขตของใครด้วย พวกเขาแค่เดินร่ำ หัวเราะ พวกเขาบริสุทธิ์”

เขาพูดว่า “แกพูดถูก แต่มันอันตรายนะ”

“มันอันตรายตรงไหน การมีความสุขนั้นอันตรายอย่างนั้นหรือ การปลื้มปิตินั้นเป็นอันตรายเช่นนั้นหรือ”

เขาเริ่มเข้าใจ และจึงปล่อยคนกลุ่มนั้นทันทีที่ก่อนรีบมาหาข้าพเจ้า และบอกว่า “แกอาจพูดถูกก็ได้ เมื่อปล่อยให้ตัวเองมีความสุขไม่ได้ ฉันก็ไม่อาจปล่อยให้คนอื่นมีความสุขได้ด้วย”

คนแบบนี้ก็คือนักการเมืองของท่าน คือผู้บัญชาการตำรวจของท่าน คือผู้พิพากษาของท่าน คนพวกนี้คือคณะลูกขุน คือผู้นำของท่าน คือผู้ที่เรียกกันว่านักบุญ คือพระ คือพระสันตะปาปา – คือคนเหล่านี้เอง พวกเขาล้วนแล้วแต่ได้ลงทุนจำนวนมากไปในความทุกข์ของท่าน พวกเขาต้องอาศัยความทุกข์ของท่าน ถ้าท่านเป็นทุกข์ พวกเขาจะมีความสุข

มีแต่คนที่เป็นทุกข์เท่านั้นที่จะไปวัดเพื่อสวดวิงวอน ส่วนคนที่มีความสุขจะไปวัดเพื่ออะไรหรือ คนที่มีความสุขนั้นมีความสุขเสียจนกระทั่งเขารู้สึกว่าพระเจ้าอยู่ทุกหนทุกแห่ง! ความสุขมันก็มีแค่นั้นเอง เขาตกหลุมรักการดำรงอยู่อย่างปลื้มปิตเสียจนไม่ว่าจะมองไปที่ไหนก็เห็นแต่พระเจ้า ทุกหนแห่งคือวัดของเขา และเมื่อใดก็ตามที่เขาถ่มลงไปแล้ว เขาก็จะพบแต่เท้าของพระเจ้า และไม่มีอย่างอื่นเลย ความกลัว ความเคารพของเขา ไม่จำเป็นต้องคับแคบเสียจนเขาต้องไปวัดฮินดูหรือโบสถ์คริสต์ นั่นมันโง่เง่า นั่นมันไร้ความหมาย มีเพียงคนทุกข์ที่มองไม่เห็นพระเจ้า

คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในดอกไม้ที่แย้มบาน คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในนกที่กำลังขับขาน คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในสายรุ้งสดใส คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในเมฆที่ลอยละล่อง คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในแม่น้ำและมหาสมุทร คนที่ไม่อาจเห็นพระเจ้าในดวงตาแสนงามของเด็กน้อย คนเหล่านี้จึงไปโบสถ์ คนเหล่านี้จึงไปมัสยิด คนเหล่านี้จึงไปวัด ไปหานักบวช และถามว่า “พระเจ้าอยู่ไหน โปรดแสดงให้เราเห็นด้วย”

มีเพียงคนที่เป็นทุกข์เท่านั้นที่พร้อมสำหรับศาสนา ไซ... เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์* เกือบจะพูดถูกแล้วที่บอกว่า ถ้าวันหนึ่งโลกมีความสุข ศาสนาก็จะหายไป ข้าพเจ้าใช้คำว่า *เกือบถูก* หรือถูกร้อยละเก้าสิบเก้า ข้าพเจ้าไม่อาจบอกว่าถูกต้องร้อยละร้อย เพราะข้าพเจ้ารู้จักศาสนาอีกชนิดหนึ่งที่เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ ไม่รู้ ไซ... ศาสนาเหล่านี้จะหายไป เขาพูดถูกเกี่ยวกับศาสนาเหล่านี้ ทั้งฮินดู คริสเตียน มุสลิม เซน พุทธ ศาสนาเหล่านี้จะหายไปแน่นอนว่าจะต้องหายไป ถ้าโลกมีความสุข ศาสนาเหล่านี้จะหายไป ด้วย เพราะใครจะมาสนใจ แต่เขาก็พูดถูกเพียงร้อยละเก้าสิบเก้า ยังมีส่วนที่เขาผิดอีกร้อยละหนึ่ง ซึ่งร้อยละหนึ่งนั้นมีความสำคัญเสียยิ่งกว่าร้อยละเก้าสิบเก้า เพราะศาสนาอีกประเภทหนึ่ง – ศาสนาที่แท้จริง – ศาสนาที่มีความสุข ศาสนาที่ไม่มีชื่อ ศาสนาที่ไม่มีรหัส ไม่มีคัมภีร์ไบเบิล ศาสนาที่ไม่มีคัมภีร์กุรอาน ไม่มีพระเวท ศาสนาที่ไม่มีคัมภีร์ใดๆ ไม่มีคำบรรยาย เป็นเพียงศาสนาแห่งการร่ำรำ ศาสนาแห่งรัก ศาสนาแห่งความเคารพ ศาสนาแห่งการให้พร ศาสนาที่บริสุทธิ์ – จะเกิดขึ้นในโลกเมื่อผู้คนมีความสุข

อันที่จริงแล้ว ศาสนาที่มีอยู่เหล่านี้ไม่ใช่ศาสนา แต่เป็นเพียงยาแก้ปวดประสาท ยาที่ทำให้สงบ แน่หนอนว่ามาร์กซ์พูดถูกเช่นกัน – มีเพียง

* Bertrand Russel นักปรัชญาและนักคณิตศาสตร์ชาวอังกฤษ

ร้อยละเก้าสิบเก้า – ที่ศาสนาเป็นดั่งผืนของมวลชน เขาพูดถูก ศาสนาเหล่านี้ช่วยให้ท่านทนต่อความทุกข์ได้ ช่วยปลอมโยน ให้ความหวังว่า “ใช้ วันนี้ท่านเป็นทุกข์ แต่พรุ่งนี้ท่านจะมีความสุข” แล้วพรุ่งนี้ก็จะไม่มีวันมาถึง พวกเขาบอกว่า “ในชาตินี้ท่านเป็นทุกข์ แต่ชาติหน้า... จงเป็นคนดี จงมีศีลธรรม ทำตามกฎของสังคม – จงเป็นทาส จงเชื่อฟัง – แล้วชาติหน้าท่านจะมีความสุข” แต่ไม่มีใครรู้เกี่ยวกับชาติหน้า ไม่เคยมีใครกลับมา และพูดอะไรเรื่องนี้ หรือหากไม่เชื่อเรื่องชาติหน้า พวกเขา ก็จะบอกว่า “เมื่อท่านไปถึงอีกฝั่งหนึ่ง ไปถึงสวรรค์ นั่นคือรางวัลของท่าน” แต่จงเชื่อฟังนักบวชและนักการเมือง

มีการสมคบคิดระหว่างนักบวชกับนักการเมือง เหยียญมีสองด้าน พวกเขาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพวกเขาล้วนแต่ต้องการให้ท่านยังคงเป็นทุกข์ต่อไป – เพื่อที่นักบวชจะรวมตัวกันและฉกฉวยผลประโยชน์จากท่านได้ และนักการเมืองจะได้บังคับให้ท่านเข้าร่วมสงครามในนามของประเทศชาติ ในนามของรัฐ ในนามของนั่นและนี่ – และทั้งหมดล้วนแต่เป็นเรื่องไร้สาระ แต่เขาก็ส่งท่านไปรบได้ มีแต่ผู้คนที่เป็ทุกข์เท่านั้นที่ถูกเกณฑ์ไปรบได้ มีเพียงผู้คนที่เป็ทุกข์อย่างลึกล้ำเท่านั้นที่พร้อมจะต่อสู้ พร้อมที่จะฆ่าและพร้อมที่จะถูกฆ่า พวกเขาเป็นทุกข์เสียจนกระทั่ง แม้แต่ความตายก็ดูเหมือนจะดีกว่ามีชีวิต

ข้าพเจ้าได้ยินมาว่า ขณะที่ อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ กำลังยืนคุยกับนักการทูตอังกฤษคนหนึ่งบนชั้นสามสิบของตึกสูงระฟ้า เพื่อที่จะสร้างความประทับใจให้แก่นักการทูตคนนั้น ฮิตเลอร์สั่งให้ทหารเยอรมันคนหนึ่งกระโดดลงจากตึก ทหารคนนั้นกระโดดลงไปโดยปราศจากความลังเลแน่นอนว่าเขาตาย นักการทูตอังกฤษแทบไม่เชื่อสายตา มันไม่น่าเชื่อเลยจริงๆ เขาตกตะลึงกับความสูญเสียที่เกิดขึ้นอย่างไรเหตุผลเช่นนี้เพื่อที่จะให้นักการทูตประทับใจยิ่งขึ้น ฮิตเลอร์จึงสั่งทหารอีกคนหนึ่ง “กระโดด!”

และทหารคนนั้นก็กระโดด เพื่อที่จะให้ประทับใจขึ้นไปอีก เขาเริ่มสังหารคนที่สาม

ถึงตอนนี้ นักการทูตเริ่มรู้สึกตัว เขารีบวิ่งไปหยุดทหารคนนั้นและถามว่า “คุณกำลังทำอะไรนะ ทำลายชีวิตตัวเองโดยไม่มีเหตุผลเลยหรือ” ทหารตอบว่า “ท่านครับ ใครจะอยากอยู่ในประเทศนี้และภายใต้ไอ้บ้าคนนี้ล่ะครับ ใครจะอยากอยู่กับ ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ล่ะครับ ตายเสียยังจะดีกว่า! นี่คือนิสรภาพ”

เมื่อผู้คนเป็นทุกข์ ความตายดูเหมือนจะเป็นนิสรภาพ และเมื่อผู้คนเป็นทุกข์ พวกเขาช่างเต็มไปด้วยโทสะ โมหะ และพวกเขาอยากจะทำ – ถึงแม้ต้องเสี่ยงที่จะถูกฆ่า นักการเมืองยังคงอยู่ได้เพราะท่านเป็นทุกข์ ดังนั้น เวียดนามจึงยังคงอยู่ได้ เช่นเดียวกับบังกลาเทศและกลุ่มประเทศอาหรับ สงครามยังคงดำเนินต่อไป ไม่ว่าที่ไหน สงครามยังคงดำเนินต่อไป

เราต้องเข้าใจภาวะเช่นนี้ เพราะเหตุใดจึงยังมีอยู่ และทำอย่างไรท่านจึงจะหลุดพ้นออกมาได้ ถ้าท่านไม่อาจหลุดพ้นออกมาได้ ถ้าท่านไม่อาจเข้าใจกลไก การตั้งเงื่อนไข – การมีชีวิตอยู่ภายใต้การสะกดจิตเช่นนี้ทั้งหมด – ถ้าท่านควบคุมไม่ได้ ถ้าท่านไม่อาจเฝ้ามองและทิ้งมันไป ท่านไม่มีวันที่จะเกิดความปิติ และท่านไม่มีวันที่จะร้องเพลงได้อย่างที่อยากร้อง แล้วท่านก็จะตายไปโดยยังไม่ทันได้ร้องเพลง แล้วท่านก็จะตายไปโดยยังไม่ทันได้เดินรำ แล้วท่านก็จะตายไปโดยยังไม่ทันได้ใช้ชีวิต

ชีวิตท่านเป็นเพียงความหวัง มิใช่ความจริง แต่ชีวิตนั้นสามารถเป็นความจริงได้

ยาพิษแห่งความทะเยอทะยาน

โรคประสาทที่ท่านเรียกว่าสังคม อารยธรรม วัฒนธรรม การศึกษา โรคประสาทที่มีโครงสร้างอันลึกซึ้ง โครงสร้างที่ให้แนวคิดเชิงสัญลักษณ์ แก่ท่าน เพื่อที่ว่าเมื่อเวลาผ่านไปความเป็นจริงจะถูกปกปิด จะถูกปิดบัง ท่านไม่อาจมองเห็นความเป็นจริง และจะเริ่มยึดติดอยู่กับสิ่งที่ไม่จริง เช่น สังคมบอกให้ท่านทะเยอทะยาน สังคมช่วยให้ท่านกลายเป็นคน ทะเยอทะยาน ความทะเยอทะยานหมายถึงการมีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง มีชีวิตอยู่ในวันพรุ่งนี้ ความทะเยอทะยานหมายความว่าวันนี้จะต้องถูกอุทิศ ไปเพื่อวันพรุ่งนี้

วันนี้คือทุกสิ่งที่มีอยู่ตรงนั้น เวลานี้คือช่วงเวลาเดียวที่ท่านเป็นอยู่ และจะเป็น หากต้องการมีชีวิต ท่านต้องมีชีวิตอยู่ในขณะนี้ หรือไม่มีเลย

สังคมทำให้ท่านทะเยอทะยาน ตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก เมื่อไปโรงเรียน และถูกยึดเยียดความทะเยอทะยานมาให้ ท่านได้ถูกวางยาพิษไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความอยากร่ำรวย อยากมีอำนาจ อยากเป็นคนสำคัญ ไม่มีใคร บอกว่าท่านมีศักยภาพที่จะมีความสุขอยู่แล้ว แต่ทุกคนกลับบอกว่าท่าน จะมีศักยภาพที่จะมีความสุขได้ก็ต่อเมื่อได้ทำตามเงื่อนไขบางอย่าง เมื่อ มีเงินพอ มีบ้านหลังใหญ่ มีรถคันใหญ่ มีโน่นมีนี่ – เมื่อนั้น ท่านจึงจะมีความสุขได้

ความสุขไม่ได้เกี่ยวอะไรกับเรื่องเหล่านี้เลย สุขุมมีใช้ความสำเร็จ แต่ความสุขคือธรรมชาติของท่าน สัตว์มีความสุขได้โดยไม่ต้องมีเงิน พวกมัน

ไม่ใช่ร็อกกีเฟลเลอร์* และไม่มีคนตระกูลร็อกกีเฟลเลอร์แม้สักคนเดียว
ที่จะมีความสุขได้เท่ากวางหรือสุนัข สัตว์ไม่มีอำนาจทางการเมือง – พวกมัน
ไม่ใช่นายกรัฐมนตรีนะหรือประธานาธิบดี – แต่มันก็มีความสุข ต้นไม้มีความสุข
มีฉะนั้นมันคงหยุดผลิดอกออกไป แต่ไม้ดอกไม้ใบยังคงผลิบาน ฤดูใบไม้ผลิ
ยังคงมาถึง พวกมันยังคงร่ายรำ ยังคงขับขาน ยังคงมอบชีวิตไว้เบื้องบาท
ของเทพเจ้า บทสวดของพวกมันยังคงดำเนินไป การบูชาของพวกมัน
เกิดขึ้นเสมอ ทั้งมวลไม้และธรรมชาติไม่ได้ไปโบสถ์ เพราะไม่มีความจำเป็น
อะไร พระเจ้าเสด็จลงมาหาพวกมัน ในสายลม ในสายฝน ในดวงอาทิตย์
พระเจ้าเสด็จลงมาหาพวกมัน

มีแต่มนุษย์ที่ไม่มีความสุข เพราะมนุษย์มีชีวิตอยู่ในความทะเยอทะยาน
มิใช่ความเป็นจริง ความทะเยอทะยานคือเล่ห์เหลี่ยมที่ทำให้ใจของท่าน
ไขว่ไขว่ ชีวิตเชิงสัญลักษณ์ถูกนำมาแทนที่ชีวิตจริง

จงเฝ้ามองเรื่องนี้ในชีวิต แม้ไม่อาจรักลูกได้มากเท่าที่ลูกอยากให้
แม่รัก เพราะแม่ได้แต่ก้มหน้าด้วยความอับอายเพราะชีวิตของแม่ไม่ได้
เป็นชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ชีวิตรักของแม่เป็นหายนะ แม่ไม่อาจผลิบาน
ได้ แม่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางความทะเยอทะยาน แม่พยายามควบคุมผู้ชาย
ของแม่ พยายามครอบครองเขา แม่ขี้หึง แม่ไม่ได้เป็นผู้หญิงที่เปี่ยมรัก
และเมื่อไม่ได้เป็นผู้หญิงที่เปี่ยมรักแล้ว แม่จะรักลูกโดยทันทีได้อย่างไร

ข้าพเจ้าเพิ่งได้อ่านงานของ อาร์. ดี. แลง เขาส่งหนังสือเล่มใหม่
ชื่อ *ข้อเท็จจริงของชีวิต* ให้ข้าพเจ้าเมื่อสองสามวันก่อน ในหนังสือเล่มนี้
เขาอ้างถึงการทดลองที่นักวิเคราะห์จิตวิทยาถามผู้เป็นแม่หลายคน
“เมื่อลูกของท่านกำลังจะเกิด ท่านอยู่ในอารมณ์ยินดีต้อนรับจริงหรือไม่
ท่านพร้อมที่จะยอมรับเด็กหรือไม่” เขาทำแบบสอบถาม คำถามแรกคือ

* Rockefeller นักธุรกิจชาวอเมริกัน เจ้าของกิจการน้ำมันสแตนดาร์ดออยล์และนักให้ทาน

“ลูกคนนี้เกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือท่านต้องการลูกจริงๆ” ร้อยละเก้าสิบของผู้หญิงเหล่านี้ตอบว่า “ไม่ได้ตั้งใจ เราไม่ได้อยากมีลูก” คำถามต่อไป “แล้วเมื่อตั้งครรภ์ ท่านลังเลหรือไม่ ท่านต้องการเด็กหรือไม่ หรือท่านต้องการทำแท้ง ท่านแน่ใจเรื่องนี้ไหม” ผู้หญิงหลายคนกล่าวว่า พวกเขาลังเลอยู่หลายเดือนว่าจะทำแท้งหรือเก็บเด็กไว้ แล้วลูกก็เกิดมา – พวกเขาตัดสินใจไม่ได้ บางทีอาจมีข้อพิจารณาอื่นๆ – อาจมีข้อพิจารณาด้านศาสนา อาจทำให้พวกเขาเป็นบาป อาจทำให้พวกเขาตกลูก ผู้หญิงเหล่านี้ อาจเป็นคาทอลิก หรือฮินดู หรือเซน และด้วยแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรง ความคิดที่ว่า การทำแท้งคือความรุนแรง ได้กีดกันมิให้พวกเขาทำแท้ง หรืออาจมีข้อพิจารณาทางสังคมอื่นๆ หรือสามีของพวกเขาอยากมีลูก หรือพวกเขาอยากมีลูกเพื่อสืบทอดอัตตาของตัวเอง แต่พวกเขาไม่ได้ชอบเด็ก แทบจะไม่มีคนไหนบอกว่า “ใช่ ฉันยินดีต้อนรับลูก ฉันเฝ้ารอลูกอยู่ และฉันมีความสุข” และแม้แต่แม่ที่พูดเช่นนั้น จิตแพทย์บันทึกไว้ว่า “เราไม่แน่ใจว่าพวกเขาพูดจริงหรือไม่ อาจจะพูดไปอย่างนั้นเอง”

ตอนนี้ เด็กที่ไม่ได้รับการต้อนรับก็เกิดมา แม่เคยสงสัยว่าจะมีหรือไม่มีลูกดีตั้งแต่แรกแล้ว แน่หนอนว่าจะต้องมีผลกระทบ เด็กจะต้องรู้สึกได้ถึง ความตึงเครียดเหล่านี้ เมื่อแม่คิดว่าจะทำแท้ง เด็กต้องรู้สึกเจ็บปวด ลูกคือส่วนหนึ่งของร่างกายแม่ ความรู้สึกทุกอย่างจะเข้าไปถึงตัวเด็ก หรือเมื่อแม่คิดและลังเลและอยู่ในช่วงตัดสินใจว่าจะทำอะไรหรือไม่ทำอะไรดี ลูกจะรู้สึกได้ถึง การสั่นสะเทือน – ตัวเด็กแขวนอยู่ระหว่างชีวิตกับความตาย และแล้ว ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม เด็กได้ถือกำเนิดขึ้นมา แต่แม่มยังคิดว่ามันเป็นเพียงอุบัติเหตุ พวกเขาพยายามคุมกำเนิดแล้ว พยายามทำโน่นทำนี่แล้ว แต่ล้มเหลว และเด็กก็มาอยู่ที่นี้ ดังนั้น จึงจำต้องทน ความอดทน เช่นนี้ไม่ใช่ความรัก

เด็กขาดความรักตั้งแต่เริ่มแรก และแม่รู้สึกผิดเพราะไม่ได้ให้ความรักแก่ลูกมากเท่าที่ควรเป็นโดยธรรมชาติ ดังนั้น แม่จึงเริ่มหาอะไรมาทดแทน เธอบังคับให้ลูกกินมากเกินไป เมื่อไม่อาจเติมเต็มจิตวิญญาณของลูกด้วยความรัก จึงพยายามเติมอาหารเข้าไปในร่างกายเขา นี่คือนิสัยทดแทน ท่านจะเห็นได้ว่าแม่นั้นหมกมุ่นเหลือเกิน แม่ลูกบอกว่า “หนูไม่หิว” แต่แม่ก็ยังบังคับต่อไป แม่ไม่มีอะไรที่จะทำกับลูก แม่ไม่ฟังลูก แม่ได้แต่หาอะไรมาทดแทน แม่ไม่อาจให้ความรัก แม่จึงให้อาหาร แล้วเมื่อเด็กเติบโตขึ้นมา แม่ยังไม่อาจรัก แม่จึงให้เงิน เงินกลายเป็นสิ่งทดแทนความรัก

และเด็กจึงได้เรียนรู้ว่าเงินสำคัญกว่าความรัก ถึงไม่มีความรัก ก็ไม่ต้องห่วงอะไร แต่จะต้องมีเงิน ในชีวิต เด็กจะเริ่มโลภ เขาจะติดตามเงิน เหมือนกับคนบ้า เขาไม่กังวลเรื่องความรัก แต่จะบอกว่า “ทำทีละอย่าง ตอนแรก ฉันควรมีเงินก้อนใหญ่อยู่ในธนาคาร ฉันจะต้องมีเงินมากขนาดนี้ก่อนถึงจะมีรักได้”

แต่ความรักไม่ต้องการเงิน ท่านรักได้อย่างที่ท่านเป็น แต่ถ้าท่านคิดว่าความรักจำเป็นต้องอาศัยเงิน และท่านไล่ล่าหาเงิน วันหนึ่ง ท่านอาจมีเงิน แต่ทันใด ท่านจะรู้สึกว่างเปล่าเพราะได้สูญเสียเวลาที่ผ่านมาไปกับการสะสมเงินตรา และไม่เพียงแต่สูญเสียเท่านั้น! วันเวลาที่ผ่านมาก็คือช่วงเวลาที่เรารัก ท่านจึงไม่อาจฝึกรักได้ ตอนนี้ แม้จะมีเงิน แต่ท่านก็ไม่รู้ว่าจะรักได้อย่างไร ท่านได้ล้มภาษาแห่งความรัก ภาษาแห่งรัก ภาษาแห่งปีติสุขไปแล้ว

แน่นอน ท่านอาจซื้อผู้หญิงสวยได้ แต่นั่นไม่ใช่ความรัก ท่านอาจซื้อผู้หญิงที่สวยที่สุดในโลกได้ แต่นั่นไม่ใช่ความรัก เธอเข้ามาหาท่านไม่ใช่เพราะรัก แต่เป็นเพราะเงินในบัญชีธนาคารของท่าน

มุลล่า นัสรุดิน ตกหลุมรักผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นผู้หญิงธรรมดาที่ดู
อบอุ่น แต่เธอมีเงินมากมายและเป็นลูกสาวคนเดียวของชายชราที่ใกล้ตาย
มุลล่าหลงรักผู้หญิงคนนี้หัวปักหัวปำ วันหนึ่งเขาไปหาเธออย่างตื่นเต้น
เพราะพ่อของเธอกำลังจะตาย เขาบอกเธอว่า “ผมจะตายอยู่แล้ว”

มุลล่าพูดกับหญิงสาวอีกครั้ง “ผมจะตายอยู่แล้ว ผมไม่อาจมีชีวิต
อยู่ได้โดยไม่มีคุณแม่แต่วันทีเดียว”

หญิงสาวตอบว่า “ก็ดีนะ แต่ฉันมีข่าวร้าย พ่อฉันได้ทำพินัยกรรมไว้
ทำนยกเงินทั้งหมดให้ทรัสต์ ฉันจะไม่ได้เงินสักบาทเดียว มุลล่า คุณยังรักฉัน
อยู่ไหม”

มุลล่าตอบว่า “ผมรักคุณ และจะรักคุณตลอดไปถึงแม้ว่าผมจะ
ไม่ได้พบกับคุณอีก แต่ผมจะรักคุณ และจะจดจำคุณไว้เสมอ!”

ความรักทั้งหมดอันตรธานไป นี่คือสัญลักษณ์ เงินคือสัญลักษณ์
อำนาจ รวมทั้งอำนาจทางการเมืองคือสัญลักษณ์ ความน่าเคารพคือ
สัญลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความจริง สิ่งเหล่านี้คือการคาดคะเน ของมนุษย์
สิ่งเหล่านี้มิใช่วัตถุวิสัย มิได้ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง สิ่งเหล่านี้มิได้อยู่ที่นั่น
แต่เป็นเพียงความฝันที่มาจากจิตอันเศร้าหมอง หากท่านอยากมีปิติ
ท่านจะต้องหลุดพ้นจากสัญลักษณ์เช่นนี้ การเป็นอิสระจากสัญลักษณ์คือ
การเป็นอิสระจากสังคม การเป็นอิสระจากสัญลักษณ์คือการเป็นผู้แสวงหา
ความจริง เพื่อที่จะเป็นอิสระจากสัญลักษณ์ ท่านต้องกล้าที่จะก้าวเข้าสู่
ความจริง และความจริงเท่านั้นที่เป็นความจริง สัญลักษณ์ไม่ใช่ความจริง

ใช้หัวใจมากขึ้น ใช้หัวคิदन้อยลง

ความปิติคืออะไร คือสิ่งที่ต้องบรรลุใช้หรือไม่ ไม่ใช่ คือสิ่งที่ต้องหามาใช้หรือไม่ ไม่ใช่ คือสิ่งที่ท่านต้องเป็นใช้หรือไม่ ไม่ใช่เลย ความปิติคือการเป็นอยู่ ส่วนการที่ต้องเป็นคือความทุกข์ ถ้าท่านอยากกลายเป็นบางสิ่ง ท่านจะเป็นทุกข์ การที่ต้องกลายเป็นอะไรบางอย่างนั้นเป็นสาเหตุรากฐานของความทุกข์ ถ้าท่านต้องการมีความปิติ – ก็ต้องตอนนี ที่นี้ และเดี๋ยวนี้ ในขณะนี้ มองข้าพเจ้าสิ ในขณะนี้ ไม่มีใครขวางทาง ท่านมีความสุขได้ ความสุขนั้นเห็นได้ชัดและง่ายตายยิ่งนัก ความสุขคือธรรมชาติที่ท่านมีอยู่แล้ว เพียงแต่เปิดโอกาสให้มันเบ่งบาน ให้ผลิดอกออกไป

จงจำไว้ว่าความปิติมิได้มาจากหัวคิด ความปิติเป็นเรื่องของหัวใจ ความปิติไม่ใช่เรื่องของความคิด แต่เป็นเรื่องของความรู้สึก และท่านถูกกีดกันจากความรู้สึก ถูกตัดออกจากความรู้สึก ท่านไม่รู้ว่าความรู้สึกคืออะไร แม้กระทั่งเมื่อพูดว่า “ฉันรู้สึก” ท่านแค่คิดว่าท่านรู้สึก เมื่อท่านบอกว่า “ฉันรู้สึกว่ามีความสุข” จงเฝ้ามอง วิเคราะห์ และท่านจะพบว่าท่านคิดว่าท่านกำลังรู้สึกมีความสุข แม้กระทั่งความรู้สึกก็ต้องผ่านการคิด ต้องผ่านการคัดกรองของความคิด เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการคิด ความรู้สึกจึงจะเกิดขึ้นได้ แต่หากไม่ได้รับความเห็นชอบ ความรู้สึกนั้นก็จะถูกโยนเข้าสู่ความไม่รู้ตัว เข้าไปยังห้องใต้ดินของตัวตนและถูกหลงลืมไป

จงใช้หัวใจให้มากขึ้นและใช้หัวคิदन้อยลง หัวคิดเป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่หัวใจคือตัวตนทั้งหมดของท่าน หัวใจคือทั้งหมดทั้งมวล

ของท่าน ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่ท่านเป็นทั้งหมดทั้งมวลในสิ่งใด ท่านจะ
ทำหน้าที่จากความรู้สึก เมื่อใดก็ตามที่ท่านเป็นเพียงบางส่วนในสิ่งใด
ท่านจะทำหน้าที่จากหวัคิด

ลองดูจิตรกรวาดภาพ และนั่นคือความแตกต่างระหว่างศิลปิน
ที่แท้จริงกับช่างเทคนิค ถ้าจิตรกรเป็นเพียงช่างเทคนิคที่รู้เทคนิคของวิธี
วาดภาพ รู้ว่าจะต้องทำอะไร รู้ทุกอย่างเกี่ยวกับสีและแปรงและผืนผ้าใบ
และผ่านการฝึกอบรมมา เขาจะทำงานผ่านหวัคิด เขาจะเป็นช่างเทคนิค
เขาจะเขียนภาพ แต่เขาไม่ได้อยู่ในนั้นทั้งหมดทั้งมวล แล้วลองมาดูศิลปิน
ที่แท้จริงที่ไม่ใช่ช่างเทคนิค เขาจะดื่มด่ำ มัวเมากับงาน เขาจะไม่ได้แค่
วาดภาพด้วยมือ และไม่ได้แค่วาดภาพด้วยหวัคิด แต่จะวาดด้วยตัวตน
ทั้งหมด เขาจะใช้ความรู้สึกลึกๆ ทั้งหมด ทั้งจากเท้า จากเลือด จากกระดูก
ไปจนถึงไขกระดูก ทุกสิ่งทุกอย่างจะเข้ามีส่วนร่วมในการวาดภาพนี้ ท่าน
มองเห็นได้ ท่านรู้สึกได้ว่าเขาอยู่ที่นั่นทั้งหมด สูญหายไปทั้งหมด ไม่มี
สิ่งอื่นใดอีกแล้ว เขาลุ่มหลงมัวเมากับการวาดภาพจนในวินาทีนั้นไม่เหลือ
ตัวเขาอีกแล้ว เขาไม่ได้เป็นผู้ทำ หวัคิดอาจเป็นผู้ทำ แต่ในชั่วขณะที่ได้
ดื่มด่ำไปทั้งหมด เขามีได้เป็นผู้กระทำ เขาเป็นเพียงทางผ่าน ราวกับว่า
พระเจ้ากำลังวาดภาพผ่านตัวเขา

เมื่อท่านบังเอิญพบนักเต้นรำ – นักเต้นรำที่แท้จริง ไม่ใช่นักแสดง
– เมื่อนั้น ท่านจะเห็นว่าเธอไม่ได้เต้นรำ ไม่ใช่เลย มีบางสิ่งเหนือขึ้นไป
กำลังเต้นรำอยู่ในตัวเธอ เธออยู่ในการเต้นรำนั้นทั้งหมดทั้งมวล

มีเรื่องเล่าถึง นิซินสกี นักเต้นรำผู้ยิ่งใหญ่ ว่ามีช่วงที่เขากระโดดได้
อย่างที่เราเคยคนไม่อาจจะทำได้ – แรงโน้มถ่วงไม่ได้อนุญาตให้คนเรา
กระโดดได้ไกลขนาดนั้น เขาถูกถามซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า “คุณทำได้อย่างไร”
เขาตอบว่า “ผมเองก็แปลกใจเหมือนพวกคุณแหละ และผมก็ไม่อาจจัดการ
ให้ทำอย่างนั้นได้ เวลาที่ผมพยายามกระโดด ก็ไม่เคยทำได้เลย จะหล่น

ลงมาทันที แต่เวลาตื่นรำและหลุดเข้าไปในการเดินรำนั้นจริงๆ – เมื่อผมไม่มีตัวตน – ผมกลับทำได้ราวกับว่าทันใดนั้นไม่มีแรงโน้มถ่วงอยู่เลย เหมือนไม่มีน้ำหนัก ผมไม่รู้สึกรถึงน้ำหนักเลยสักนิด – ราวกับมีอะไรสักอย่าง ดึงผมขึ้นไปข้างบนมากกว่าที่จะดึงลงมา”

การดึงขึ้นไปอย่างนี้ ภาษาโยคะเรียกว่า การลอยตัว ซึ่งเหมือนกับสิ่งที่เกิดขึ้นในการทำสมาธิ นิชิโนสกีเคลื่อนไหวเข้าสู่การทำสมาธิอย่างลึกซึ้ง โดยไม่รู้ตัว การเดินรำของเขาสมบูรณ์จนกระทั่งเขากลายเป็นผู้ทำสมาธิ และการลอยตัวจึงเกิดขึ้น

เมื่อใดก็ตามที่ท่านทุ่มเทกับอะไรจนสุดตัว ท่านจะเกิดปิติสุข แต่เมื่อท่านสนใจอะไรบางอย่างเพียงบางส่วน ท่านจะยังคงเป็นทุกข์ เพราะส่วนนั้นจะแยกออกจากทั้งหมด จะยังคงมีการแบ่ง – การแยก มีความตึงเครียดและความกังวล

ถ้าท่านรักจากหัวใจ รักของท่านจะไม่มีทางให้ประสบการณ์ของปิติสุขได้ ถ้าท่านทำสมาธิจากหัวใจ...

คืนก่อนนี้ ผู้หญิงคนหนึ่งจากโลกตะวันตกบอกข้าพเจ้าว่า เธอมาที่นี่เพราะเห็นหลายคนมาที่นี่แล้วชีวิตเปลี่ยนไปและมีความสุขมาก เธอจึงมาที่นี่ด้วย – เพื่อที่จะมีความสุข เธอทำสมาธิ แต่ไม่มีอะไรเกิดขึ้น เธอพยายามอย่างหนัก แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้นอีก ข้าพเจ้าบอกเธอว่า “จะไม่มีอะไรเกิดขึ้น ท่านเริ่มต้นผิดที่แล้ว แรงจูงใจของท่านคืออุปสรรค ท่านมาจากหัว (คิด) คนเหล่านั้นไม่ได้มาพร้อมกับแรงจูงใจ ไม่ได้มาพร้อมกับความโลภ แต่ท่านมาพร้อมกับแรงจูงใจ มาพร้อมกับความโลภ ใจท่านถูกวางยาพิษไปแล้ว ท่านมาพร้อมกับความคิด และคอยเฝ้ามองว่าเมื่อไรมันจะเกิดขึ้น มันจะไม่วันเกิดขึ้น เพราะท่านจะไม่วันปล่อยให้ตัวเองอยู่ในนั้นทั้งหมด ผู้เฝ้ามองจะยืนอยู่ข้างๆ และจะเห็นว่ามันเกิดขึ้นหรือยัง”